

Styrdokument
Dokumenttyp: Handlingsprogram
Beslutat av: Kommunstyrelsen
Fastställsedatum: 2017-12-13, §361
Ansvarig: Säkerhetsstrategen
Revideras:
Följas upp: Inför ny mandatperiod

HANDLINGSPROGRAM FÖR INTERNT SKYDD 2017-2019

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. Inledning.....	2
2. Arbetsätt.....	2
3. Uppföljning och utvärdering.....	2
4. Policy.....	2
5. Systematiskt säkerhets- och brandskyddsarbete.....	3
6. Tillbud- och skaderapportering.....	4
7. Skadegörelse.....	5
8. Väktar- och kamerabevakning.....	5
9. Informationssäkerhet.....	6
10. Våldsbejakande extremism.....	8
11. Passagesystem och larm.....	9
12. Hot och våld.....	9
13. SITHS organisation.....	10

1. Inledning

Inom området Internt skydd hanteras kommunens interna risker. Skyddet omfattar den kommunala verksamheten med dess egendom, utrustning och personella resurser. Säkerhetsområdet styrs av en samling överlappande lagstiftningar, försäkringskrav och kommunens egna ambitioner. Kommunen har ett säkerhetsansvar, dels i bedrivandet av den egna verksamheten, dels i samordningen av arbetet med skydd och säkerhet inom det geografiska området Gislaveds kommun.

2. Arbetssätt

Nedanstående temaområden omfattas av handlingsprogram för internt skydd. Inom varje tema finns ett långsiktigt mål med förslag på inriktning under den kommande programperioden. Varje tema är uppdelat i delteman som antingen har en förvaltning som har hela temaansvaret eller så är det olika förvaltningar som har ansvar för olika delteman. Ansvar för ett tema eller deltema innebär att det är förvaltningens ansvar att tillsammans med berörda aktörer arbeta fram konkreta åtgärder, en så kallad aktivitetsplan och i övrigt samverka med de aktörer som arbetar/kan tänkas arbeta inom temat/deltemat. En central funktion på kommunstyrelseförvaltningen samordnar arbetet.

Detta handlingsprogram kommer inte att detaljstyra på vilket sätt arbetet ska ske utan ger en målbild och anger vilken inriktning arbetet ska ha under programperioden. Syftet är att ge förvaltningarna större frihet att själva utveckla nya arbetsmetoder och aktiviteter för att uppnå målen. Undantag är områdena Informationssäkerhet och SITHS som är styrda. Handlingsprogrammet omfattar inte de verksamheter/aktiviteter som regleras av annan speciallagstiftning till exempel socialtjänstlagen, skollagen med flera. Bevakning och efterlevnad av dessa lagar åligger respektive verksamhetsansvarig.

Ett gott internt skydd inom kommunen uppnås genom

- att varje förvaltning och bolag känner till sitt eget ansvar
- att all personal har relevant kompetens för att förhindra och agera vid olyckor och skador
- att kommunen arbetar med systematiskt säkerhetsarbete (SSA)
- att verksamheterna anmäler skador till följd av brand, stöld, inbrott, skadegörelse och oönskad närvaro i det gemensamma tillbudsrapporteringssystemet
- att kommunen kontinuerligt utbildar personalen inom säkerhets- och brandskydd, hjärt- och lungräddning och andra relevanta områden

3. Uppföljning och utvärdering

Årlig uppföljning ska ske för varje temaområde. Temaområdesansvariga ansvarar för den årliga uppföljningen. Sammanfattande för den totala uppföljningen är Säkerhetsstrategen. Utsedd förvaltning ansvarar för denna uppföljning och redovisar till kommunstyrelsen. I slutet av programperioden ska en utvärdering och redovisning av uppnådda resultat genomföras och redovisas för kommunstyrelsen.

4. Policy

I Gislaveds kommun består säkerhetsarbetet i att förebygga och undanröja risker samt att begränsa skadeverkningar vid inträffade händelser. Genom att upprätthålla förutbestämda rutiner vill vi eliminera risker och därigenom begränsa ekonomiska och andra skador på person, egendom eller miljö. Säkerheten får aldrig eftersättas, varken av slentrian, oförstånd, okunnighet eller av ekonomiska skäl.

5. Systematiskt säkerhets- och brandskyddsarbete

Ansvarig: Verksamhetschefen

Sedan 2004 gäller Lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO). Den reglerar ansvarsskyldigheter och rättigheter för det breda begreppet skydd mot olyckor för den enskilde, för kommunen och för staten. Till denna lag har regeringen skrivit en förordning (2003:789) om skydd mot olyckor och Statens Räddningsverk har gett ut ett antal föreskrifter och allmänna råd kopplade till Lag om skydd mot olyckor. Jämfört med tidigare lagstiftningar har LSO tydliggjort att det fulla ansvaret för brand- och olycksskyddet ligger på ägaren och verksamhetsutövaren (eller "nyttjanderättshavaren" som lagen benämner det). Skyddet skall vara skäligt. För att uppnå denna skäliga nivå ges i föreskrifter och allmänna råd en kombination av tre åtgärder. För det första skall ägare och nyttjare arbeta med brand- och utrymningsskyddet på ett systematiskt sätt. Det skall finnas ett systematiskt brandskyddsarbete, ett SBA. För det andra skall ägaren av vissa utpekade typer av byggnader och anläggningar göra en skriftlig redogörelse, en självdeklaration, av sitt brandskydd. Redogörelsen skall lämnas till kommunen och innehålla ett förutbestämt antal informationspunkter. Slutligen följer kommunen upp om skyddet är på en skälig nivå eller inte, genom tillsyn i olika former. Kommunen är också skyldig att ge råd till den enskilde hur denne kan uppnå tillräckligt skydd. De åtgärder som den enskilde kan vidta för att uppnå en skälig skyddsnivå kan vara av både teknisk och organisatorisk karaktär. Tekniska åtgärder är t.ex. brand- och inbrottslarm, handbrandsläckare, personlarm, byggnadstekniskt brand- och säkerhetsskydd. Organisatoriska åtgärder är t.ex. utbildning och information.

Tanken bakom detta "paket" med systematiskt säkerhets- och brandskyddsarbete, skriftlig redogörelse av brandskyddet och kommunens tillsyn är att uppnå en jämnare nivå på säkerhets- och brandskyddet samt att ägaren och verksamhetsutövaren skall känna ett aktivt ansvar för sin brand- och utrymningssäkerhet. Här ska tilläggas att tillsynen som kommunen gör omfattar bara brandskyddet.

Vad bör ett systematiskt säkerhets- och brandskyddsarbete innehålla?

Som tidigare beskrivits innebär ett systematiskt brandskyddsarbete (SBA) att en verksamhet på ett strukturerat sätt planerar, utbildar, övar, dokumenterar, kontrollerar, åtgärdar och följer upp brandskyddsarbetet i sin organisation och att man med samordningsvinster kan göra på samma sätt med säkerhetsarbetet. Arbetet kan läggas upp på många olika sätt, mycket beroende på verksamhetens art. Det viktiga är att man inom verksamheten systematiserar sitt säkerhets- och brandskyddsarbete och samlar det på ett ställe, exempelvis i en pärm. Viktigt att påpeka är dock att inte krångla till det. Här följer ett sätt att arbeta som är tillämpbart i de allra flesta fall.

"Sjustegsmodellen"

1. Brandskydds- och säkerhetspolicy
2. Ansvar och organisation
3. Utbildning och övning
4. Tekniskt brand- och säkerhetsskydd
5. Brand- och säkerhetsrisker
6. Brandskydds- och säkerhetsregler
7. Kontroll och uppföljning

Långsiktig målsättning

Att alla verksamheter ska bedriva ett aktivt systematiskt brandskydds- och säkerhetsarbete som:

- Uppfyller kraven i de förändrade lagstiftningarna inom området.
- Tar bort eller minskar risker för avbrott eller störningar i verksamheten.
- Minskar kostnaderna för skador.
- Motsvarar de krav som försäkringsbolagen ställer för att kunna erhålla försäkring.

Inriktning

Starta upp ett systematiskt brandskydds- och säkerhetsarbete i verksamheten.

Kritiska indikatorer

Att en byggnad brinner ner till följd av undermåligt eller eftersatt systematiskt brandskyddsarbete

Att en allvarlig olycka sker till följd av undermåligt eller eftersatt systematiskt säkerhetsarbete

Övriga indikatorer

Enligt LSO skall räddningstjänsten utöva tillsyn. Hur denna tillsyn skall bedrivas regleras inte i lagen eller i de författningar som är kopplade till denna. Detta skall kommunerna själv besluta om i den handlingsplan som skall tas fram för det förebyggande arbetet i skydd mot olyckor. En del i tillsynen kommer att omfatta kontroll hur man jobbar med det systematiska brandskyddsarbetet (SBA).

Tillbud- och skaderapportering.

6. Tillbud- och skaderapportering

Systemansvarig: Säkerhetsstrategen, kommunstyrelseförvaltningen

Syftet med tillbud- och skaderapportering är att erhålla statistik över antalet händelser, vad som skedde samt få ett underlag för att kunna eliminera orsakerna till händelserna både där händelsen inträffade och på andra platser där motsvarande händelser skulle kunna inträffa. Det kan ske genom att man förändrar t.ex. interna regler, rutiner, utrustning, materialval eller metodval. Tillbud är en händelse där något har skett som skulle kunna innebära en fara för brandsäkerheten och säkerheten i allmänhet, benämns som "oj" (oj, det var nära). Skada är en händelse där en brand eller olycka verkligen uppstod, benämns som "aj" (aj, det var inte bra).

Ett webbaserat skaderapporteringsprogram, RiskPrio, används delvis i kommunerna och följs upp genom automatmail till ansvariga på respektive förvaltning och fastighetsförvaltning samt till säkerhetsstrategen.

Långsiktig målsättning

Att få alla tillbud och skador som sker rapporterade i ett digitalt webbaserat system för att få tillförlitlig statistik som ger ett bra underlag att arbeta efter

Inriktning

Information och utbildning

Kritiska indikatorer

-

Övriga indikatorer

Antal tillbuds- och skaderapporteringar

Antal rapporter via blanketter

7. Skadegörelse

Samordnare: Säkerhetsstrategen, kommunstyrelseförvaltningen

Kostnaderna för sanering och reparationer med mera till följd av skadegörelse uppgår till minst 300tkr årligen i kommunen som geografiskt område. Klotter och annan vandalism gör att samhällsmiljön förfulas och förfaller vilket i sin tur föder ännu mer skadegörelse och annan brottslighet. Kommunen har liksom alla fastighets- och anläggningsägare ett stort ansvar för att motverka skadegörelse på sina anläggningar.

Långsiktig målsättning

En kommun med mindre skadegörelse uppnås genom

- en trivsamt och attraktiv närmiljö
- en meningsfull sysselsättning på fritiden och i skolan
- en väl fungerande polisverksamhet i hela kommunen

Inriktning

att kommunen

- bedriver ett aktivt arbete tillsammans med andra aktörer för att motverka skadegörelse
- särskilt snabbt sanerar klotter i centrummiljön
- fortsatt minska skadegörelse på skolor och förskolor

Kritiska indikatorer

Faktiska kostnader för skadegörelse

Övriga indikatorer

Rapporterade fall av skadegörelse

8. Väckar- och kamerabevakning

Samordnare: Säkerhetsstrategen, kommunstyrelseförvaltningen

Väckarupphandlingen omfattar bevakningsuppdrag för kommunernas samtliga förvaltningar, uttryckning till larmade objekt, avhysningstjänst, ronderingstjänst samt visst personskydd med option på parkeringsövervakning. Bevakning av kommunens fastigheter och verksamheter utgör en viktig del av säkerhetsverksamheten. Utöver det direkta bevakningsuppdraget fäster kommunen stor vikt vid rapportering, analys och uppföljning av händelser, allt i syfte att förbättra det interna skyddet. Kommunen fäster allt större vikt vid brotts/skadeförebyggande arbete, vilket innebär behov av en fungerande dialog med bevakningsleverantören. Antalet ”onödiga” larm ska minimeras. Ett arbete som kräver aktiv medverkan av bevakningsleverantören. I stort är alla larm idag kopplade till SOS-larmcentral, därifrån sker överföring till bevakningsföretaget.

Kameraövervakning ska ske i samråd med kommunens säkerhetsstrateg

Långsiktig målsättning

Minska antalet onödiga larm och därmed minska kostnaderna. Arbete med att minska skadegörelse påverkar väckar- och kamerabehov till det positiva.

Inriktning

Information och utbildning

Tydliga rutiner

Kritiska indikatorer

-

Övriga indikatorer

Rapporter från väckarbolaget, bevakningskostnader och antal onödiga larm.

9. Informationssäkerhet

Ansvarig: Avdelningschef för verksamhetsstöd, kommunstyrelseförvaltningen

Hantering av risker inom området för Informationssäkerhet får allt större betydelse i och med att digitalt och online har blivit en naturlig del av vardagen i verksamheterna. Verksamheter blir allt mer beroende av stöd från IT-system och informationen måste vara korrekt, riktig, tillgänglig och spårbar.

En effektiv riskhantering bygger på att man har helhetssyn. Kvaliteten, säkerheten och effektiviteten i organisationens interna processer ökar och organisationen skyddas mot till exempel obehöriga dataintrång samtidigt som beredskapsmedvetandet stärks inom organisationen.

Gislaveds kommuns ledningssystem för informationssäkerhet bygger på att fyra typer av styrdokument ska finnas:

- Policy och strategi för informationssäkerhet
- Systemsäkerhetsplan BAS – IT-regler, Användare och förvaltning
- Fördjupade Systemsäkerhetsplaner
- Informationshanteringsplaner

Vidare kommer Gislaveds kommun att behöva vidta åtgärder med anledning av införandet av den allmänna dataskyddsförordningen (DFS)/GDPR (EU-direktivet) som ersätter personuppgiftslagen, den 25 maj 2018. Den nya lagstiftningen innehåller bland annat ökade krav på att kommunen håller förteckningar över personuppgiftsbehandlingar där en styrning av personuppgiftsbehandlingar kan visa att lagen efterlevs samt att arbete görs med att löpande upptäcka och korrigera brister i behandlingen av personuppgifter.

Gislaveds kommun gjorde en förnyad GAP-analys över informationssäkerheten våren 2017.

Resultatet visar att:

- Det finns en etablerad organisation och styrande dokument för informationssäkerhet inom kommunen på en övergripande nivå
- Samarbetet mellan kommunens förvaltningar inom området informationssäkerhet behöver förbättras, t ex genom ett samverkansforum
- Arbete pågår inom de flesta områden för informationssäkerhet bland annat inom personal och behörighetshantering och förändringsarbete inom IT-organisationen
- Beslutade och etablerade metoder för informationshantering är på en bra nivå, men det måste säkerställas att metoder och arbetssätt når ut till alla organisationsdelar
- Handlingsplan:
  - Klassificering av information i system – Etablerat SKLs KLASSA för alla informationstillgångar, ska vara klart våren 2018
  - Ta fram process kontinuitetsplanering
  - Ta fram process avvikelshantering
  - Ta fram process uppföljning och efterlevnad

Åtgärder som kommer behöver utföras:

- Aktivt arbeta med att uppdatera den fysiska säkerheten, tekniskt skydd i nätverk m.m.
- Informationssäkerheten behöver lyftas inom hela kommunen För att kunna möta kraven från DFS/GDPR
- Behörighetshantering
- Utbildning för anställda inom informationssäkerhet

Långsiktig målsättning

Den långsiktiga målsättningen är att först nå målen för att tillmötesgå DSF/GDPR samt få in detta i processer över tid. Att alla verksamheter ska bedriva ett aktivt systematiskt arbete med informationssäkerhet.

Inriktning

IT-säkerheten ska uppnås genom en målmedveten utformning samt klassa information i system. Säkerhetstänket ska stärkas genom uppbyggnad av organisation, information samt utbildning med stöd av teknik.

Kritiska indikatorer

Kontroll av efterlevnad rörande informationssäkerhet
Metod för informationsklassning
Kontinuitetsplaner
Avvikelsehantering

Övriga indikatorer

Process för rapportering och hantering av säkerhetsbrister/incidenter?

10. Våldsbejakande extremism

Ansvarig: Kommunstyrelseförvaltningen

Gemensam riskbild

Med våldsbejakande extremism avses personer och/eller grupper som brukar våld i syfte att främja sina politiska och/eller religiösa ståndpunkter. Aktuella grupperingar är den högerextremistiska vit makt-miljön, den vänster-extremistiska autonoma miljön och den islamistiska extremistmiljön. Att förebygga radikaliserings och uppkomsten av våldsbejakande extremism är av avgörande betydelse för att förhindra att odemokratiska krafter få fäste i samhället. För att göra detta krävs ett väl fungerande och långsiktigt samarbete mellan de aktörer som på olika sätt berörs av frågan. Det handlar om både offentliga verksamheter såsom kommun, polis och säkerhetspolis samt det civila samhällets aktörer såsom idrottsföreningar, ungdomsorganisationer och religiösa samfund. Det förebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism behöver kopplas ihop med befintligt arbete och befintliga styrdokument, t.ex. i det trygghetsfrämjande- och/eller det brottsförebyggande arbetet.

Dödligt våld i offentlig miljö - ansvarig förvaltning Gislaved - Kommunstyrelseförvaltningen, Gnosjö – Socialförvaltningen(KS)

Våra öppna skolor och offentliga lokaler möjliggör för personer med onda avsikter att lättare ta sig in och skada och/eller döda de personer som finns i lokalerna. En oroande utveckling är att det i flera länder sker ett ökat antal dödsskjutningar varje år t.ex. på skolor och detta sprids via sociala medier.

Terrorism - ansvarig förvaltning Gislaved -Kommunstyrelseförvaltningen, Gnosjö – Socialförvaltningen (KS)

Livsvillkoren skiljer sig bland olika grupper i samhället beroende på exempelvis kön, sexuell läggning, ålder, etnicitet och utbildningsbakgrund. Samtidigt har klyftorna de senaste årtiondena ökat i Gislaveds och Gnosjö kommuner. Som en effekt av detta finns en förhöjd risk med missbruk och socialt svåra förhållanden. Detta kan, enligt känd forskning, fungera som en grogrund för rekrytering till terrorgrupper, brottslig verksamhet m.m.

Långsiktig målsättning

Förhindra/försvåra etablering av våldsbejakande rörelser i Gislaveds och Gnosjö kommuner.

Inriktning

Under programperioden ska inriktningen vara att öka kunskapen hos tjänstemän om frågan. Hitta strukturer för hur vi arbetar med att förhindra etablering av våldsbejakande rörelser i Gislaveds och Gnosjö kommuner. Ta fram rutiner för agerande vid misstanke om att någon dras in i våldsbejakande miljöer.

Kritiska indikatorer

Antalet döda till följd av våldsbejakande extremism

Antalet allvarligt skadade till följd av våldsbejakande extremism

Övriga indikatorer

Checklistor

Kvalitativ undersökning om kunskap hos tjänstemän

11. Passagesystem och larm

Ansvarig: Elingenjören, fastighet- och serviceförvaltningen

Larmen är en del av kommunens vision att bli en "Trygg och säker kommun" och ska finnas inom alla kommunala verksamheter i tillämpliga delar. Specifika verksamheter kan medföra åtgärder utöver vad som anges i policyn. Gislaveds kommun bedriver verksamheter som berör många människor. Brand och eller inbrott i en kommunal anläggning kan medföra allvarliga konsekvenser för invånarna, de som vistas i kommunen och anställda. Passagesystem integrerat med inbrottslarmsystem enligt kommunens larpolicy eftersträvas för att minimera nyckelhantering.

Försäkringspremien påverkas också av larmen

Långsiktig målsättning

Kommunens målsättning är att ingen människa skall komma till skada eller omkomma och ingen kommunal verksamhet ska drabbas av allvarlig driftstörning p.g.a. brand i anläggning som nyttjas eller ägs av kommunen. Kommunens målsättning att skydda och förvalta sin fasta egendom skall tillgodoses.

Inriktning

Säkerheten skall uppnås genom en målmedveten utformning av organisation, utbildning och **teknik**.

Kritiska indikatorer

Att det blir inbrott eller att en byggnad brinner ner till följd av att objektet saknar larm.

Övriga indikatorer

Antal ej larmade objekt

12. Hot och våld

Ansvarig: Närmsta chef

Hot innebär att någon hotar att skada någon person eller dennes egendom. Hotet som riktas kan även omfatta andra personer, djur eller föremål som har stor betydelse för den som blir utsatt. Hotet kan ske via kommunikation, till exempel telefonsamtal, sms, genom direkt tilltal eller med hjälp av vapen eller annat föremål. För att hotet ska vara brottsligt i laglig mening måste den som blir utsatt uppfatta hotet som allvarligt.

Långsiktig målsättning

Personalen ska ha kännedom om de riktlinjer som utgör ett stöd gällande agerande och åtgärder som bör vidtas av och för personal som drabbas av olika former av hot, våld eller trakasserier.

Inriktning

Det finns riktlinjer och rutiner i arbetsmiljöhandboken för personhot, där tillbudsansmälan ska ske. Skapa riktlinjer för hot av egendom och utbilda personalen.

Kritiska indikatorer

Antal anmälda hot- och eller våldssituationer

Övriga indikatorer

Enkätundersökning

13. SITHS organisation

Ansvarig: RA-ansvarig

SITHS är en tjänstelegitimation för både fysisk och elektronisk identifiering. Ett ordinarie SITHS-kort innehåller ett personligt Telia e-leg som visar vem du är, och ett SITHS-certifikat som visar identiteten i din yrkesroll.

Säker identifiering:

SITHS-kortet är det verktyg som personer, anställda eller uppdragstagare, inom landsting, kommun och privata vårdgivare använder sig av för att uppfylla kraven på stark autentisering. Det innebär att en persons identitet kontrolleras med tvåfaktorsautentisering. I SITHS fall görs detta genom att varje person har ett personligt SITHS-kort och kan sin personliga pinkod.

SITHS driftorganisation är idag en adhoc-organisation som är styrd av externa regler och de tjänstepersoner som ingår i denna är straffrättsligt ansvariga. Inera och det norske veritas (DNV) är de som kontrollerar och ger tillstånd att utfärda id-handlingar

Långsiktig målsättning

Det finns ett beslut att inom socialförvaltningen är det obligatoriskt att ha ett SITHS-kort i och med digital eHälsa.

Målsättningen är att alla anställda ska använda korten till inloggning i datorerna, kommunens passagesystem och eventuellt andra säkerhetsklassade områden.

Inriktning

Lyfta behovet och målsättningen med SITHS samt dess driftorganisation i fasta beredningsgruppen för digitalisering för att utifrån ett helhetsgrepp se på behovet.

Kritiska indikatorer

Antal personposter i HSA och SITHS som inte blir avslutade samt SITHS-kort som ej återlämnas.

Övriga indikatorer

-